

Energimarknadsinspektionen

2019-100560

Parter: E.ON Energidistribution Aktiebolag ./.. Energimarknadsinspektionen

Målet gäller: tillämpning av ellagen

Domstolen har fått in handlingar i målen. Handlingarna följer med detta brev.

Vill ni lämna ett yttrande?

Ni får nu tillfälle att yttra er över det som står i handlingarna. Vill ni göra det ska yttrandet vara skriftligt och komma in till domstolen **senast den 30 september 2020**.

När ni skickar in yttrandet

Uppge namn, målnummer 9349-19 och mobilnummer eller annat telefonnummer ni kan nås på. Lämna också e-postadress, så att vi kan skicka handlingar i målet via e-post.

Skicka gärna in handlingar med e-post, helst i PDF-format. De behöver då inte lämnas på annat sätt. För högre säkerhet än vanlig e-post, använd www.domstol.se/kontaktformular.

Har ni frågor?

På webbplatsen finns information om domstolen och om handläggningen. Kontakta oss gärna vid frågor – ni når oss enklast per telefon 013-25 11 00.

James Rosenblad

Bifogade handlingar: aktbilaga 29-30 (mål 9349-19)

Sida 1 (av 1)

Om domstolens behandling av personuppgifter, se www.domstol.se/personuppgifter. Kontakta oss för information på annat sätt.

Besöksadress
Brigadgatan 3
Telefon
013-25 11 00

Öppettider
måndag–fredag
08:00–16:00

Postadress
Box 406
581 04 Linköping

E-post
forvaltningsrattenilinkoping@dom.se
Webbplats
www.forvaltningsrattenilinkoping.domstol.se

Till

Förvaltningsrätten i Linköping

FÖRVALTNINGSRÄTTEN I LINKÖPING Enhet 1	2020-09-01
INKOM: 2020-08-28 MÅLNR: 9349-19 AKTBIL: 29	

Malmö den 28 augusti 2020

2019-102785-0009

YTTRANDE

Mål nr 9349–19, 9362–19, 9372–19 och 9388–19

E.ON Energidistribution Aktiebolag ./ Energimarknadsinspektionen

Med hänvisning till förvaltningsrättens föreläggande, ab 28, får vi som ombud för E.ON Energidistribution Aktiebolag (nedan "E.ON") återkomma enligt följande.

Nedan används samma definitioner som angetts i E.ON:s utveckling av grunder för överklagandet av den 29 februari 2020 (ab 10, nedan "E.ON:s inlaga").

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	BILAGEFÖRTECKNING.....	3
1	INSTÄLLNING.....	4
2	INLEDNING.....	4
3	BEMÖTANDE AV EI:S YTTRANDE.....	5
3.1	Intäktsramsförordningen och metodbestämmelserna.....	5
3.2	Metodbestämmelserna strider mot unionsrätten.....	7
3.3	Metodbestämmelserna har antagits i strid med den formella lagkraften och strider mot ellagen.....	9
3.3.1	Kort om nätregleringens syften.....	9
3.3.2	Det finns tydlig praxis om utgångspunkter för beräkning av intäktsramar	10
3.3.3	Metodbestämmelserna strider mot ellagen och den formella lagkraften..	11
3.3.4	Elnätsföretagen får inte tillräcklig avkastning på investeringar.....	13
3.4	Metodbestämmelserna ska inte tillämpas.....	13
3.5	Inkludering av C.N. Transelectrica och följdändringar.....	13
3.5.1	Nettoskuldsättningsgrad.....	13
3.5.2	Tillgångsbeta.....	14
3.6	Ei:s tillämpning av 25 § intäktsramsförordningen är felaktig.....	14
3.6.1	Inledning.....	14
3.6.2	Jämförelseföretag.....	15
3.6.3	Globalt aktiemarknadsindex.....	15
3.6.4	Veckovärden.....	16
3.6.5	Filtrering och justering.....	18
3.6.6	Skattesatser vid omvandling från aktiebeta.....	20
3.6.7	Tillgångsbeta ska åsättas värdet 0,39.....	22
3.7	Nettoskuldsättningsgrad.....	22
3.8	Raseringskostnader.....	23
3.8.1	E.ON har verkliga raseringskostnader som inte kompenseras.....	23
3.8.2	Raseringskostnaderna är inte obetydliga.....	25
3.8.3	Sammanfattning.....	26
4	GRUND FÖR TILLÄGGSYRKANDE – AVBROTTSERSÄTTNING.....	27

5	HANDLÄGGNINGSPRÅGOR.....	27
5.1	Förhandsbesked.....	27
5.2	Muntlig förhandling.....	27

2020-09-01

2019-102785-0009

BILAGEFÖRTECKNING

Bilaga 4. Nettoskuldsättningsgrad, NERA Economic Consulting GmbH, augusti 2020

1 INSTÄLLNING

E.ON vidhåller samtliga tidigare framställda yrkanden (se punkterna 1.1–1.6 i E.ON:s inlaga).

När det gäller frågan om s.k. avbrottsersättning önskar E.ON därutöver ansluta sig till det yrkande som redan framställts av Vattenfall i mål nr 9779-19 och således för egen del framställa följande

Tilläggsyrkande

1.7 E.ON yrkar – oberoende av övriga framställda yrkanden – att förvaltningsrätten upphäver Ei:s beslut om intäktsram och återförvisar målen till Ei för fastställande av nya intäktsramar för E.ON avseende tillsynsperioden 2020-2023 varvid Ei, vid sin förnyade prövning av intäktsramarna, ska beräkna de löpande påverkbara kostnaderna med beaktande av utbetalda avbrottsersättningar under åren 2014–2017 i dess helhet.

2 INLEDNING

Ei har den 28 maj 2020 (ab 21) yttrat sig över E.ON:s och övriga nätföretags inlagor (nedan "Ei:s inlaga" eller "inlagan").

I inlagan (s. 2) anger Ei att intäktsramsförordningen är förenlig med överordnad nationell rätt och med EU-rätten. Vidare anger Ei att intäktsramsförordningen tillämpats korrekt i de överklagade besluten (a.st.).

Detta är felaktigt. Metodbestämmelserna i intäktsramsförordningen strider mot såväl unionsrätt (elmarknadsdirektivet och elförordningen) som grundlag och överordnad svensk lag (ellagen). Bestämmelserna har vidare meddelats i strid med grundlag (den formella lagkraftens princip). E.ON:s bemötande av Ei:s påståenden och argument utvecklats i punkten 3 nedan.

När det gäller E.ON:s i andra hand framställda yrkande om beräkning av tillgångsbeta (med tillämpning av relevanta bestämmelser i intäktsramsförordningen) har Ei medgett respektive lagt till följande justeringar:

- använda *jämförelseföretag* justeras såtillvida att C.N. Transelectrica inkluderas; och
- med hänsyn härtill åsätts parametern *tillgångsbeta* värdet 0,32 och parametern *nettoskuldsättningsgrad* åsätts värdet 0,44.

Därmed har Ei medgett att *den reala kalkylräntan före skatt* fastställs till 2,35 procent och angett att *omvandlingsräntan* ska fastställas till 4,12 procent, samt medgett att målen därmed ska återförvisas till myndigheten för beräkningar i enlighet med det nu sagda. E.ON har i och för sig inget att invända mot dessa justeringar och tillägg, som kort kommenteras i punkten 3.5 nedan.

Med undantag för ovan sagda justeringar vidhåller Ei sina beräkningar enligt de överklagade besluten. Således har myndigheten – även efter justeringar – inte beräknat tillgångsbeta korrekt enligt intäktsramsförordningen. Detta utvecklats i E.ON:s inlaga, som Ei inte bemött i dess helhet, och i punkten 3.6 nedan.

I övrigt har Ei, såvitt relevant för E.ON, yrkat *dels* avslag på E.ON:s företagsspecifika yrkande att påverkbara kostnader ska fastställas med

beaktande av bolagets verkliga historiska raseringskostnader, *dels* avslag på Vattenfalls yrkande att påverkbara kostnader ska fastställas med beaktande av historiska kostnader för avbrottsersättningar som E.ON nu anslutit sig till (tilläggsyrkande 1.7 ovan). E.ON vidhåller sitt yrkande och sina grunder avseende raseringskostnader, och bemöter vad Ei anfört om raseringskostnader i punkten 3.8 nedan. Grunderna för tilläggsyrkandet anges i punkten 4 nedan.

E.ON vidhåller och hänvisar generellt till vad som angetts i bolagets tidigare inlaga och där åberopade handlingar till stöd för överklagandet. Utöver vad som angetts tidigare åberopas och görs löpande hänvisningar även till

- Ellevio AB:s inlaga till förvaltningsrätten i mål nr 9850–19, daterad den 28 augusti 2020 ("**Ellevios inlaga II**"), särskilt angående att metodbestämmelserna och besluten strider mot unionsrätt och grundlag,
- Öresundskraft AB:s m.fl. inlaga till förvaltningsrätten i mål nr 5503–19, daterad den 27 augusti 2020 ("**Öresundskrafts inlaga II**"), särskilt angående att metodbestämmelserna antagits i strid med grundlag samt att metodbestämmelserna och besluten strider mot ellagen och grundlag,
- Vattenfall Eldistribution AB:s inlaga till förvaltningsrätten i mål nr 9779–19, daterad den 28 augusti 2020 ("**Vattenfalls inlaga II**"), särskilt angående att metodbestämmelserna strider mot ellagen och grundlag samt, i andra hand, att Ei tillämpat metodbestämmelserna felaktigt, samt
- Vattenfalls inlaga och Vattenfalls inlaga II, särskilt angående att den löpande påverkbara kostnaden för avbrottsersättningar ska fastställas i förhand till ett positivt belopp, motsvarande företagets kostnader för avbrottsersättningar under basårsperioden 2014–2017 i dess helhet.

3 BEMÖTANDE AV EI:S YTTRANDE

3.1 Intäktsramsförordningen och metodbestämmelserna

E.ON får inledningsvis påpeka ett grundläggande fel i Ei:s inlaga och dess bilaga 2 (utlåtande av professor Joakim Nergelius), nämligen att myndigheten "bemöter" en rättslig grund som nätföretagen *inte* anfört.

På s. 3 i Ei:s inlaga anger myndigheten att "*elnätsföretagen anför att intäktsramsförordningen är ogiltig i sin helhet och därför inte får tillämpas*". Därefter ägnar Ei bl.a. ett helt avsnitt åt att förklara att intäktsramsförordningen inte är ny samt att det är "*normalt förekommande*" att lagar kompletteras med underordnade förordningar och föreskrifter. Ei framhåller vidare att nätföretagen i tidigare processer om intäktsramarna aldrig hävdade att tidigare intäktsramsförordningar varit olagliga på motsvarande sätt som företagen gör nu.

Ei:s argumentation i denna del är ovidkommande för den talan som faktiskt förs av nätföretagen. Det har tydligt angetts och utförligt utvecklats i överklagandena att metodbestämmelserna i intäktsramsförordningen – dvs. den i sin helhet nytillkomna detaljregleringen av hur den regulatoriska kalkylräntan ska beräknas – strider mot överordnad lag, grundlag och unionsrätt. Beräkningen av kalkylräntan har inte varit reglerad i motsvarande detalj tidigare tillsynsperioder, vilket naturligtvis är väl känt för Ei som varit ansvarigt för att

utforma beräkningsmetoder samt att försvara sina metoder och beslut i påföljande överklagandeprocesser.

Myndigheten beskriver dessutom intäktsramsförordningen 2018 på ett sätt som är fundamentalt missvisande. Ei hävdar:

"Det enda som är annorlunda [för tillsynsperioden 2020–2023] är att vissa enskilda regler för beräkningen har justerats, vilket har skett inför varje tillsynsperiod sedan förhandsregleringen infördes."¹

För det första utgör metodbestämmelserna i sin helhet ny reglering som är ett ingrepp i metoder och beräkningar som för tidigare tillsynsperioder alltid har fått sin utformning genom myndighetsbeslut och domar. Bestämmelserna avser inte på något sätt en "justering" av en befintlig författningsreglering.

För det andra är det uppenbart att metodbestämmelserna tillkommit mot bakgrund av Ei:s misslyckande med att utveckla beräkningsmetoder som möter tillämpliga rättsliga och ekonomiska krav och därmed håller för en rättslig prövning. Det kan i detta sammanhang noteras att uppdraget att utforma ny och närmare reglering av rimlig avkastning i elnätsverksamhet gavs bara två dagar efter att förvaltningsrätten i Linköping ändrat Ei:s beslutade intäktsramar för andra gången.² Ei:s rapport går öppet igenom bedömningar från tidigare och pågående processer och ersätter, parameter för parameter, utgången i målen med uppfattningar som myndigheten förfäktat i domstolarna, dock att yrkanden omvandlats till författningsförslag och grunder till motivuttalanden. I samma rapport, och när intäktsramsförordningen presenterades, framhölls att regleringen skulle få de förment positiva effekterna att dels sänka nivån på den regulatoriska kalkylräntan, dels minska omfattningen av materiella överprövningar av Ei:s beslut.³

För det tredje: genom att metodbestämmelserna ändrar utgången i domstolsprocesserna på flera principiellt och ekonomiskt ytterst väsentliga punkter, ändras även karaktären på nätföretagens inställning som tidigare utgjort invändningar mot Ei:s beslut med tillämpning av ellagen, till skäl för att metodbestämmelserna inte får tillämpas.

Sammantaget har Ei medverkat till att utforma nya detaljerade regler att läggas till i intäktsramsförordningen, med särskild inriktning på metodfrågor som förut varit styrda av övergripande lagbestämmelser och domstolsprövats i detalj. Det är tydligt att syftet varit att undvika rättsprocesser om kalkylräntan genom att reglera och därmed undandra grundläggande metodfrågor från rättslig prövning. Förfarandet är i sig anmärkningsvärt, och allt annat än någon ordinär revidering av befintliga regler som "*skett inför varje tillsynsperiod*". När det gäller nätföretagens inställning till aktuella metodfrågor är den helt oförändrad i sak och kan därmed omöjligt ha kommit så överraskande som Ei antyder i sin inlaga.

¹ Ei:s inlaga, s. 4.

² Domen föll den 14 december 2016 och uppdraget gavs den 16 ds, se E.ON:s inlaga punkterna 5.4.2 och 5.5.1.

³ Se E.ON:s inlaga punkten 5.5.1 och där gjorda hänvisningar till Ei:s R2017:07, fakta-promemorian *Skärpt reglering av elnätsavgifter* och regeringens presskonferens den 15 augusti 2018.

Ei framför även den häpnadsväckande uppfattningen att det inte skulle ha någon betydelse för intäktsramsförordningens giltighet vad reglerna i förordningen handlar om (Ei:s inlaga s. 4). Detta är motsatsen till vad nätföretagen har anfört – företagen gör gällande att metodbestämmelserna inte får tillämpas just *på grund* av sitt innehåll som strider mot överordnad materiell rätt.

Grunderna för E.ON:s förstahandsyrkande är tydligt angivna i E.ON:s inlaga samt inlagor av Ellevio, Öresundskraft m.fl. och Vattenfall som E.ON hänvisat till, och påverkas inte på något sätt av vad Ei felaktigt anfört att nätföretagen gör gällande. Det gäller omfattningen av förstahandsyrkandet, bakgrunden till att yrkandet avser metodbestämmelserna och inte intäktsramsförordningen i sin helhet, skälen för att metodbestämmelserna strider mot överordnad rätt och har antagits i strid med överordnad rätt och därför inte ska tillämpas enligt 11 kap. 14 § regeringsformen, liksom alla andra delar av E.ON:s talan.

E.ON vidhåller och hänvisar generellt till vad som anförts i tidigare inlaga och däri hänvisade inlagor. Bolagets talan utgörs således av vad E.ON samt Ellevio, Öresundskraft m.fl. och Vattenfall anfört och hänvisat till och *inte* av påståenden som Ei egenhändigt författat och i sin inlaga hänfört till företagen.

3.2 Metodbestämmelserna strider mot unionsrätten

Det vidhålls att metodbestämmelserna strider mot unionsrätten av de skäl som angetts i E.ON:s inlaga punkten 7 samt utvecklats ytterligare i Ellevios inlaga. E.ON ansluter sig och hänvisar till Ellevios inlaga II särskilt gällande bemötande av vad som sägs i Ei:s inlaga om denna grund.

Ei har anfört att intäktsramsförordningen inte inkräktar på den nationella tillsynsmyndighetens exklusiva kompetens eller begränsar myndighetens oberoende i strid med unionsrätten. Till stöd för detta har Ei tagit upp ett flertal nationella regler om bl.a. myndigheters självständighet och jäv för tjänstemän (Ei:s inlaga s. 7–9). Myndigheten har även anfört att bestämmelserna om nationella tillsynsmyndigheters oberoende i elmarknadsdirektivet inte uttryckligen förbjudit att meddela föreskrifter om fastställande av intäktsramar (Ei:s inlaga s. 7).

Det ifrågasätts inte att Sverige har ett övergripande regelverk som syftar till att säkerställa myndigheters oberoende och förbud mot ministerstyre. E.ON får dock framhålla att uppfyllande av sådana andra grundläggande krav inte förändrar att unionsrättens konkreta krav på att beslut om grunderna för beräkning av nättariffer ska överlämnas till tillsynsmyndigheten, krav på självständighet i dessa frågor och krav på möjlighet att överklaga sådana beslut, också gäller och måste uppfyllas.

Av kommissionens tolkningsmeddelande till elmarknadsdirektivet och EU-domstolens dom i mål C-474/08 *Kommissionen mot Belgien* framgår tydligt att unionsrättens krav på att beslut om grunder för beräkning av tariffer ska överlämnas till tillsynsmyndigheten samt myndigheten ska vara självständig och oberoende vid sådant beslutsfattande, innebär att metoderna för beräkning av tariffer inte får detaljregleras i författning. Det skulle därvid inte ha någon betydelse om författningstexten i artikel 37 elmarknadsdirektivet explicit förbjuder reglering om *beräkning av intäktsramar* (ett svenskt juridiskt begrepp som naturligt nog inte förekommer i unionsrätten). Aktuell typ av detaljreglering

är dock förbjuden enligt bestämmelser i direktivet, som bl.a. utvecklats i *Ellevio II* (stycke 140 ff.), vilket bekräftas av EU-domstolspraxis. Ei har dock underlåtit att bemöta vad *Ellevio* utförligt redovisat om aktuella bestämmelser och om EU-domar, trots att dessa rättskällor är högst relevanta i sammanhanget och är bindande för myndigheten likafullt som nationell lag.

Utöver vad som anförts tidigare får E.ON hänvisa till de nya avgörandena från EU-domstolen i mål nr C-378/19 *Prezident Slovenskej republiky* och mål nr C-771/18 *Kommissionen mot Ungern*. I det förstnämnda målet klargjordes bl.a. att inom ramen för de uppgifter och tillsynsbefogenheter som avses i artikel 37 i elmarknadsdirektivet ska den nationella behöriga myndigheten fatta beslut självständigt, enbart på grundval av allmänintresset, för att säkerställa att de mål som eftersträvas med direktivet iakttas, utan att behöva följa några externa instruktioner från andra offentliga eller privata organ (p. 54). Regeringar får meddela allmänna riktlinjer till tillsynsmyndigheten och även delta som part (med yttranderätt) i ett förfarande om metoderna för beräkning av tariffer, men får inte utöva påtryckningar eller lämna instruktioner som är bindande eller som myndigheten uppfattar som bindande. I det sistnämnda målet uttalade EU-domstolen att rätten till domstolsprövning enligt fast praxis innebär att det ska ges möjlighet till materiell prövning av alla sak- och rättsfrågor som är av relevans i målet (p.64). Således fann domstolen att medlemsstaten Ungern inte uppfyllt kravet på en lämplig mekanism för prövning enligt artikel 37.7 elmarknadsdirektivet genom möjligheten till rättslig kontroll av att en förordning enbart som en fråga om konstitutionell rätt iakttagits (p.65 och 67).

Joakim Nergelius framhåller i sitt utlåtande att initiativet till metodbestämmelserna har kommit från Ei som ett resultat av att myndigheten "*inte var tillfreds med hur den gamla förordningen tillämpades i domstol*" (Nergelius s. 7). Det är således inte fråga om regler som "*tvingats på Ei av regeringen*" (a.st.). Samtidigt framhåller Ei att myndigheten alljämt har ett "*stort*" bedömningsutrymme enligt intäktsramsförordningen (Ei:s inlaga s. 9).

Mot bakgrund av nyssnämnda argument framstår det närmast som om Ei och Joakim Nergelius har uppfattningen att elmarknadsdirektivets regler om tillsynsmyndighetens självständighet och oberoende meddelats i myndighetens eget intresse och mer eller mindre kan "efterges" av Ei. E.ON erinrar om att myndighetens oberoende och ansvar – säkerställt bl.a. genom frihet från politisk kontroll och möjlighet till judiciell kontroll för myndighetens beslut – är nyckelförutsättningar för att få ett stabilt och förutsägbart ekonomiskt klimat för marknadens aktörer i linje med elmarknadsdirektivets syfte.⁴ Det kan även noteras att det är uttryckligen förbjudet för myndigheten att ta emot *eller söka* instruktioner från regeringar eller andra utomstående organ. E.ON delar helt beskrivningen att metodbestämmelserna grundats på förslag från Ei och utformats av myndigheten mot en bakgrund av missnöje med hur domstolarna ändrat Ei:s tidigare beslut. Det må vara hänt att Ei är nöjd med att väsentliga metodval fastställts i förordning och därmed inte längre behöver försvaras i domstol. Förfarandet är likväl ett tydligt exempel på sådan yttre styrning och

⁴ Se Kommissionens tolkningsmeddelande s. 6 och E.ON:s inlaga punkten 5.1.

sådant undandragande från prövning som unionsrätten avser att förhindra. När det gäller Ei:s "stora" beslutsutrymme inom förordningen finner E.ON inga exempel i förevarande mål som kan bekräfta dess existens. Väsentliga frågor om utgångspunkter, metodval och beräkningar som tidigare varit föremål för processer om intäktsramar (som Ei beslutat självständigt om), har för tillsynsperioden 2020–2023 "avgjorts" baserat på otvetydiga instruktioner i intäktsramsförordningen utan några redovisade överväganden om regleringens syften, ekonomisk teori och metod eller marknadsförhållanden. Till och med Ei:s bemötande av nätföretagens andrahandsyrkande baseras inte i någon väsentlig fråga på självständiga ändamålsorienterade eller ekonomiska överväganden, utan det grundas på tolkningar av förordningens ordalydelse som myndigheten därefter okritiskt konstaterar att man är bunden av.

Slutligen ställer sig Ei "frågande" till vad nätföretagen anfört om att unionsrättens krav på möjlighet att överklaga tillsynsmyndighetens beslut inte är uppfyllt, med hänsyn till möjligheten till laglighetsprövning av metodbestämmelserna samt att företagen *de facto* överklagat myndighetens beslut (Ei:s inlaga s. 9–10). Även Joakim Nergelius konstaterar att samtliga krav enligt unionsrätten "tycks" vara uppfyllda eftersom det just nu pågår en domstolsprövning (Nergelius s. 8). Han anger vidare att möjlighet till laglighetsprövning uppfyller rätten till en rättvis rättegång enligt artikel 6 EKMR.

Även detta är felaktigt. Elmarknadsdirektivets krav på överklagbarhet för tillsynsmyndighetens beslut är inte tillgodosett enbart genom att besluten kan överklagas eller genom en möjlighet till laglighetsprövning, vilket bl.a. framgår av EU-domstolens avgörande i mål C-771/18 *Kommissionen mot Ungern*. EU-domstolens praxis är bindande för Ei och för denna förvaltningsdomstol. Även om Nergelius tolkning av rätten till rättegång enligt artikel 6 EKMR hade varit korrekt, vilket den inte är (detta utvecklas i Ellevios inlaga II, se särskilt avsnitt 7), skulle det således inte ha ändrat bedömningen att en laglighetsprövning är otillräcklig för att uppfylla unionsrättens krav.

3.3 **Metodbestämmelserna har antagits i strid med den formella lagkraften och strider mot ellagen**

Det vidhålls att metodbestämmelserna antagits i strid med grundlag och strider mot ellagen av de skäl som utvecklats i E.ON:s inlaga punkterna 7–9, samt i Öresundskrafts inlaga och Vattenfalls inlaga. E.ON ansluter sig och hänvisar till Öresundskrafts inlaga II och Vattenfalls inlaga II särskilt gällande bemötande av vad som sägs i Ei:s inlaga om dessa grunder.

3.3.1 Kort om nätregleringens syften

E.ON har i sin inlaga redogjort för elmarknads-, nät- och förhandsregleringens syften, där det övergripande målet för nätregleringen är att säkerställa tillgång till och avsättning för el, genom rätt till nättillträde med god leveranstrygghet på transparenta villkor som är skäliga för alla marknadsaktörer, inkluderande elkunder, elproducenter och nätföretag.

Ei anger i sin inlaga att förhandsregleringen av nätföretagens intäkter har två huvudsakliga syften, att skydda nätkunder från oskäliga avgifter och villkor samt att säkerställa rimliga villkor för nätföretag (Ei:s inlaga s. 4–5). Denna

beskrivning är mycket kraftigt förenklad och därtill missvisande genom att Ei sedan anger kundskyddet som *regleringens huvudsyfte*.

Förhandsregleringen syftar till att balansera flera intressen, huvudsakligen genom att säkerställa att villkoren för tillträde till elnät är förutsägbara, icke-diskriminerande, transparenta samt är rimliga för *alla* marknadens aktörer (se bl.a. E.ON:s inlaga punkten 5.2). Kunderna ska således tillförsäkras rimliga villkor, vilket förvisso innefattar att uttag av omotiverat höga monopolpriser inte ska förekomma. Ei förbiser dock kundernas och samhällets intresse av att villkoren även långsiktigt ska säkerställa att överföringstjänster är tillgängliga, möter samhällets ökande behov och bibehåller en god kvalitet. Detta är också ett grundläggande mål för förhandsregleringen, som inte uppnås om inte nät-företag får tillräckliga ekonomiska underlag (genom intäktsramarna) för att kunna attrahera kapital för långsiktiga investeringar i elnäten.

En marknadsmässig avkastning på investerat kapital är alltså inte bara väl förenligt med förhandsregleringens syften, utan det är även nödvändigt för att regleringens syften ska uppnås.

3.3.2 Det finns tydlig praxis om utgångspunkter för beräkning av intäktsramar

Nätföretagen, särskilt Öresundskraft, har utförligt redogjort för de domstols-prövningar som skett efter att förhandsregleringen infördes och vägledande principiella uttalanden som gjorts framförallt av Kammarrätten i Jönköping. Det har därvid särskilt noterats att kammarrätten behandlat tidigare avgöranden som vägledande och även uttalat att tidigare avgöranden är vägledande i vissa avseenden.

Ei anför i sin inlaga att de avgöranden som finns inte är prejudikat då de inte meddelats av Högsta förvaltningsdomstolen och inte är vägledande dels på grund av mellankommande ändringar av ellagen, dels på grund av att de endast meddelats av en enda kammarrätt (Ei:s inlaga, s. 5).

Samtliga intäktsramar för svenska nätföretag beslutas av Ei och kan endast överprövas av Förvaltningsrätten i Linköping, Kammarrätten i Jönköping och Högsta förvaltningsdomstolen om prövningstillstånd beviljas. Det är därför anmärkningsvärt att Ei och myndighetens rättssakkunnige i detta mål gett uttryck för uppfattningen att praxis måste bestå av flera avgöranden från flera olika kammarrätter för att, enligt myndigheten, anses som "vägledande".

E.ON vidhåller att domstolarnas uttalanden om utgångspunkter för beräkning av kalkylräntan i både el-målen och gas-målen är vägledande, vilket stöds av vad domstolarna tydligt uttalat i målen.⁵ I motsats till vad Ei nu anför, har myndigheten dessutom själv behandlat kammarrättens avgöranden som vägledande och bindande vid sina beslut 2018 om intäktsramar för gasnät.⁶

⁵ E.ON har utförligt redogjort för domarna i sin inlaga punkt 5, se särskilt citat från förvaltningsrätten (mål 4794–15) i E.ON:s inlaga s. 24. Hänvisning görs även till Öresundskrafts inlaga, del A, avsnitt 3.4 och del B, avsnitt 15–16.

⁶ "Kalkylränta för tillsynsperioden 2019–2022", Bilaga 4 till Ei:s beslut om intäktsramar för gasnät 2019–2022, s. 7 – tidigare nämnt i E.ON:s inlaga s. 29 vid fotnot 67.

När det gäller omarbetningen av 5 kap. ellagen, har förarbetena uttryckligen angett att de relativt omfattande redaktionella förändringarna – som t.ex. skett i den nu relevanta 5 kap. 1 § – inte avser att förändra gällande rättsläge.⁷

Vidare anför Ei i sin inlaga att domstolarna kommit till "helt olika slutsatser" om beräkningen av kalkylräntan och även fastställt olika metoder eller kalkylräntor för olika företag under samma tillsynsperiod. Detta innebär också, enligt myndigheten, att det inte finns någon "tydlig praxis" på området.

Som E.ON redovisat i sin inlaga angav denna förvaltningsrätt redan år 2016 att tidigare avgöranden om kalkylräntan var att betrakta som vägledande när det gäller principiella uttalanden såsom att ett långsiktigt perspektiv ska användas vid beräkningen av kalkylräntan. Den typen av principiella uttalanden om långsiktighet, stabilitet och beaktande av vedertagna ekonomiska metoder, vilka stöds på samma tydliga förarbetsuttalanden, har förekommit i samtliga el-mål och gas-mål sedan förhandsregleringen infördes. I dessa avseenden håller domstolsavgörandena en konsekvent linje och bygger även vidare på varandra. E.ON vidhåller att uttalandena är samstämmiga, entydiga och vägledande för beräkningen av kalkylräntan. Detta ändras inte genom att domstolarna även slagit fast att andra delar av domarna – såsom nivån på kalkylräntan eller enskilda parametrar, och vissa ekonomiska metodval – är föränderliga och bara avgjorts med verkan för tillsynsperioden ifråga. Som framhållits vid utvecklingen av överklagandet särskilt av E.ON och Vattenfall är det en styrka i en mer övergripande reglering med en självständig beslutsmyndighet, att myndigheten flexibelt efter samråd med de berörda företagen och ekonomisk expertis kan – med samma grundläggande utgångspunkter – följa utvecklingen av ekonomisk teori och vid var tid tillämpa de mest aktuella vedertagna ekonomiska metoderna som anpassas till förutsättningarna på marknaden och tillgången på data vid beslutstidpunkten.

Med hänsyn till att nätföretagen inte gjort gällande att tidigare domstolsavgöranden är vägledande avseende nivån på kalkylräntan, har det heller ingen betydelse att domstolarna någon gång fastställt kalkylräntan på olika nivåer för olika företag inom en tillsynsperiod. Till exempel blev kalkylräntan för E.ON tillsynsperioden 2012–2015 slutligt bestämd enligt vad bolaget yrkat, eftersom räntesatsen som kammarrätten fastställt för övriga nätföretag skulle ha gått utanför prövningsramen i målen. E.ON:s fall är ett exempel på korrekt och konsekvent rättstillämpning av kammarrätten som likväl lett till olika utfall för olika företag avseende vilken kalkylränta som domstolen fastställs. Detta är uppenbarligen inte ett giltigt skäl mot att låta sig vägledas av avgörandena.

3.3.3 Metodbestämmelserna strider mot ellagen och den formella lagkraften

Ei har anfört att nätföretagen inte pekat på någon enskild bestämmelse i intäktsramsförordningen med en ordalydelse som klart strider mot ellagen (Ei:s inlaga s. 6). Detta, menar myndigheten, är en förutsättning för att finna att metodbestämmelserna strider mot lag. Joakim Nergelius framför samma

⁷ Se t.ex. prop. 2017/18:237, s.1 – författningsändringen behandlas även E.ON:s inlaga s. 17–18.

påstående i sitt utlåtande och hänvisar till förarbeten från 1972 till stöd för detta (bilaga 2 till Ei:s inläga, s. 2).

För det första ska noteras att påståendet att det krävs att "författningens ordalydelse" strider mot lag är felaktigt och helt saknar stöd i hänvisade rättskällor. De angivna förarbetena konstaterar endast att den formella lagkraftens princip ger en stabilitet i fördelningen av normgivningsmakten och principen föreslås gälla även fortsättningsvis.⁸ Uttalandena i förarbetena ger inget stöd för Joakim Nergelius och Ei:s påståenden om rättsläget. För det andra har nätföretagen redovisat att metodbestämmelserna på flera punkter går emot såväl tidigare praxis enligt ellagen gällande utgångspunkter för beräkningen, som vedertagna ekonomiska metoder gällande föreskrivna beräkningssätt, vilket strider mot hur 5 kap. 6 § (numera 5 kap. 1 §) uttolkats i förarbeten och praxis. Nätföretagen har även redovisat att dessa avvikelser genomgående påverkar resultatet så att avkastningen i nätverksamhet sätts till en låg nivå som inte möjliggör för företag att konkurrera om kapital till nödvändiga långsiktiga investeringar, i strid med vad som uttryckligen anges i 5 kap. 1 § ellagen.

Ei har vidare gjort gällande att nätföretagen genom intäktsramsförordningen får möjlighet till avkastning som är i enlighet med 5 kap. 1 § tredje punkten ellagen och intäktsramen beräknas med vedertagna ekonomiska metoder i enlighet med ellagen (Ei:s inläga s. 6). Myndigheten har dock helt underlåtit att kommentera eller bemöta nätföretagens grunder avseende ekonomiska metoder och nivån på avkastningen. Joakim Nergelius anger uttryckligen att han endast avser behandla de konstitutionella frågorna och inte nätföretagens argument av "*teknisk och/eller ekonomisk karaktär*" (Nergelius s. 3).

Bestämmelsen i 5 kap. 1 § tredje punkten ellagen anger att intäktsramar i nätverksamhet ska omfatta en avkastning som möjliggör att konkurrera om kapital till investeringar. Lagtexten hänvisar således till en bedömning som *måste* göras med ekonomiska metoder som avspeglar marknadens krav och bedömningar: huruvida en given nivå på avkastning är tillräcklig för att få in kapital för investering och utveckling av elnät. Detta är ett materiellt krav i lagen, som därmed måste tillgodoses genom underordnade författningar och beslut. För att tolka lagtexten och bedöma underordnade författningar är det således helt nödvändigt att hantera just sådana tekniska och ekonomiska frågeställningar som Ei och Joakim Nergelius valt att bortse från.

Ei har därmed inte på något relevant sätt bemött nätföretagens grunder avseende konflikter mellan metodbestämmelserna och 5 kap. 1 § ellagen när det gäller utgångspunkterna, metodvalet eller resultatet av beräkningen av kalkylränta.

E.ON vidhåller och hänvisar därvidlag till vad som utvecklats i tidigare inläga.

⁸ SOU 1972:15 s. 99, 101 och 105. Prop. 1973:90 ansluter sig endast till utredningens förslag i denna del (se s. 204).

3.3.4 Elnätsföretagen får inte tillräcklig avkastning på investeringar

Ei har anfört att elnätsföretagen "får täckning för sina investeringar" i den nuvarande regleringen och att nätföretagen får "bestämma på egen hand vilka investeringar som görs och regleringen ersätter dessa" (Ei:s yttrande s. 10).

Det är för E.ON oklart vad myndigheten menar med ovannämnda uttalanden om täckning för investeringar. Ei tycks närmast syfta på att investeringar som görs kommer att räknas in i nätföretagens kapitalbas och utgöra underlag för avskrivningar och avkastning. Under alla omständigheter har myndigheten inte uttalat något i berört avsnitt som rör avkastning, än mindre nivån på avkastning och möjligheten att *attrahera kapital*, vilket är en grundläggande förutsättning för att nätföretagen ska kunna besluta om investeringar.

Ei:s uttalanden har ingen relevans för bedömningen om nätföretagen faktiskt får möjlighet att ta ut den avkastning som behövs för att konkurrera om kapital på marknaden. Som anförts i tidigare inlägga får nätföretagen inte denna möjlighet när intäktsramarna beräknats i enlighet med metodbestämmelserna.

Den icke marknadsmässiga avkastningsnivån som följer av Ei:s beslutade intäktsramar kommer att leda till att mindre investeringar planeras under innevarande tillsynsperiod, eftersom tillgången till kapital blir mindre. Här ska även noteras att den kraftiga sänkningen av avkastningsnivån påverkar nätföretagens möjligheter att finansiera den befintliga kapitalbasen och redan gjorda investeringar. De beslutade intäktsramarna rymmer nämligen inte heller den avkastningsnivå som motsvarar vad företagen planerat, eller den som krävts av långivare och investerare, inför dessa investeringsbeslut.

3.4 **Metodbestämmelserna ska inte tillämpas**

Ovan angivna grunder, att metodbestämmelserna strider mot unionsrätten, antagits i strid med den formella lagkraftens princip och strider mot ellagen innebär – var för sig – att metodbestämmelserna inte ska tillämpas enligt 11 kap. 14 § regeringsformen.

3.5 **Inkludering av C.N. Transelectrica och följdändringar**

Ei anför att myndigheten numera anser det rimligt att använda C.N. Transelectrica som jämförelseföretag.

Myndigheten anför vidare att inkludering av C.N. Transelectrica påverkar parametrarna tillgångsbeta och nettoskuldsättningsgrad, och har angett nya värden för dessa parametrar.

E.ON anser det vara korrekt att C.N. Transelectrica inkluderas, vilket också är i enlighet med nätföretagens yrkande.

3.5.1 Nettoskuldsättningsgrad

Ei har gett Montell & Partners i uppdrag att räkna om parametern nettoskuldssättningsgrad med beaktande av C.N. Transelectrica (se bilaga 3 till Ei:s yttrande, *Parametrar till bedömning av kalkylränta för elnät* (Montell & Partners, april 2020), nedan "M&P III"). Montell & Partners beräkning ger en nettoskuldssättningsgrad på 0,44 procent när C.N. Transelectrica inkluderas.

Bestämmelsen i 22 § intäktsramsförordningen anger att nettoskultsättningen ska beräknas utifrån jämförelseföretag. Detta har även E.ON uppmärksammat, och angett att inkludering av C.N. Transelectrica och två ytterligare jämförelseföretag som NERA identifierat inte bedöms påverka andra parametrar (än betavärde) i en utsträckning som har betydelse för kalkylräntan.

E.ON har inget emot att nettoskultsättningsgraden beräknas på nytt med inkludering av C.N. Transelectrica som jämförelseföretag. Bolaget har inga synpunkter på M&P:s beräkningsresultat 0,44 procent för de sex jämförelseföretag som Ei därmed anvisat (kompletterande värden för NERA:s åtta jämförelseföretag ges även in som **Bilaga 4**, se punkten 3.7 nedan).

3.5.2 Tillgångsbeta

Ei har gett Montell & Partners i uppdrag att räkna om parametern tillgångsbeta med beaktande av C.N. Transelectrica. Montell & Partners beräkning ger ett värde av tillgångsbeta i intervallet 0,32–0,46 (se M&P III, s. 13).

Myndigheten har fortsatt valt att utgå från det lägsta möjliga parametervärdet enligt Montell & Partners beräkningar, numera 0,32. Detta är en konsekvens av Ei:s felaktiga uppfattning att intäktsramsförordningen förbjuder vedertagna ekonomiska metoder för att öka kvalitén på beräkningen.

E.ON vidhåller sina invändningar mot Ei:s tolkning av förordningen avseende möjligheten till filtrering och justering (se vidare nedan). Bolaget har inga synpunkter på Montell & Partners beräkning.

3.6 **Ei:s tillämpning av 25 § intäktsramsförordningen är felaktig**

Som nämnts ovan har Ei medgett ändring av beräkningen av tillgångsbeta i de överklagade besluten såtillvida att C.N. Transelectrica inkluderas som jämförelseföretag.

I övriga delar har dock Ei upprepat eller utvecklat felaktiga resonemang från de överklagade besluten, och stått fast vid resultatet. Till följd av felen är tillgångsbeta och kalkylräntan, även efter medgivandet, alltför felaktigt (för lågt) angivna av Ei.

E.ON vidhåller och hänvisar till vad som anförts i bolagets inlägga punkt 10 och i Vattenfalls inlägga om fel avseende beräkningen av tillgångsbeta. Bolaget ansluter sig och hänvisar till Vattenfalls inlägga II särskilt gällande bemötande av Ei:s yttrande i denna del, och utvecklar även sitt bemötande nedan.

3.6.1 Inledning

På s. 12 i yttrandet anger Ei följande.

”Samtliga detaljer om hur denna beräkning [beräkningen av tillgångsbeta, vår anm.] ska göras framgår dock inte av intäktsramsförordningen, 5 kap. 1 § ellagen eller av ellagens förarbeten. Därför har Ei att fastställa dessa detaljer och beräkningar i samband med beslut om intäktsram. Detta är ett exempel som visar att de regler som finns i intäktsramsförordningen, om hur intäktsramen ska beräknas, ger Ei utrymme för att använda olika beräkningssätt.”

I motsats till det citerade uttalandet har dock Ei – avseende varje element i beräkningen som nätföretagen invänt mot, veckovärden, skattesatser och hantering av extremvärden i underlaget – konsekvent underlåtit att beröra metodfrågor och tillämpa vad som är relevanta beräkningssätt från ett ekonomiskt perspektiv. Myndigheten har i stället argumenterat om vad förordningens ordalydelse föreskriver eller tillåter enligt egna tolkningar, som enligt E.ON:s uppfattning dessutom är klart felaktiga.

Ei:s argumentation visar tydligt att myndigheten – tvärt emot det citerade uttalandet ovan – anser att förordningen *inte* ger utrymme att använda olika beräkningssätt, inte ens när andra beräkningssätt uppenbarligen följer av logik, vedertagna ekonomiska metoder och myndighetens egna sakkunnigas rekommendationer.

Det noteras även att Ei inte kommenterat eller bemött väsentliga delar av E.ON:s yttrande och NERA:s utlåtande gällande beräkningen av tillgångsbeta.

3.6.2 Jämförelseföretag

E.ON noterar att Ei överhuvudtaget inte kommenterat eller bemött NERA:s rapport och inte heller vad som anförts i E.ON:s yttrande punkt 10.4.1 i fråga om inkludering av jämförelseföretag.

NERA har på ett nyanserat sätt diskuterat användning av jämförelseföretag utifrån ekonomiska och statistiska metoder. Enligt vedertagna metoder och teorier behöver urvalet av jämförelseföretag balansera intressena av en stor datamängd och jämförbarhet, för att få en kvalitativ bedömning.

Vidare, inom ramarna som ges av intäktsramsförordningen har NERA tydligt redogjort för sin bedömning att det dels är relevant och välmotiverat enligt ekonomisk teori, dels är väl förenligt med 18 § intäktsramsförordningen, att beakta jämförelseföretag där överföringar av el genererar minst 50 % av företagets vinst (*operating profit*).

NERA:s urval ger en grupp om åtta jämförbara företag, vilket matematiskt och ekonomiskt är ett bättre underlag än de sex företag som beaktas av Ei.

3.6.3 Globalt aktiemarknadsindex

Ei har angett att parterna "är överens om att MSCI World Index ska användas som ett globalt aktiemarknadsindex" (yttrandet s. 14).

Vid tillämpning av 25 § intäktsramsförordningen enligt dess ordalydelse har E.ON inget emot att MSCI World Index används i detta fall. Till undvikande av oklarhet vill E.ON åter framhålla att acceptans av entydiga metodval i intäktsramsförordningen (som är en utgångspunkt för andrahandsyrkandet) inte får likställas med att valen accepteras som riktiga eller lämpliga.

När det gäller index har E.ON konstaterat att intäktsramsförordningen anger att "ett globalt index" ska användas vid beräkning av tillgångsbeta. Bestämelsen ger inget utrymme för att använda ett regionalt eller lokalt index som förordas av samstämmig ekonomisk expertis och följer europeisk praxis.

Intäktsramsförordningen anger inte vilket globalt index som ska användas och det finns inget stöd för att MSCI World Index "ska" användas vid beräkning i

enlighet med 25 § intäktsramsförordningen. NERA har påpekat att det finns fler globala index och även gjort en alternativ beräkning med S&P Global 1200 Index.⁹ Det är däremot riktigt att MSCI World är ett index som får användas enligt 25 §. E.ON har, som sagts inledningsvis, inget emot användningen av MSCI World Index i detta fall.

3.6.4 Veckovärden

Bestämmelsen i 25 § intäktsramsförordningen föreskriver enligt ordalydelsen att "*[beräkningen av tillgångsbeta] ska utgå från publicerade veckovärden...*".

Rent språkligt syftar "*publicerade veckovärden*" i detta sammanhang på en värdeutveckling under en vecka, dvs. måndag till måndag, tisdag till tisdag och så vidare. Detta är tydligt för en läsare med kunskap om ekonomiska metoder. Parterna och de ekonomiskt sakkunniga har samstämmt uppfattat bestämmelsen i 25 § intäktsramsförordningen i enlighet härmed: NERA, Alvarez & Marsal och Montell & Partners har alla, oberoende av varandra, konstaterat att det går att observera flera veckovärden "per vecka".

Montell & Partners har dock valt att enbart beakta veckovärden från fredag till fredag. Både NERA och Alvarez & Marsal har konstaterat att ett sådant tillvägagångssätt godtyckligt bortser från fyra femtedelar av alla tillgängliga datapunkter och riskerar att snedvrider resultaten av vidare beräkningar. Som ett exempel har NERA visat att skillnaden i beräknat betavärde 2018 kan nå upp till 0,5 beroende på vilken veckodag som används.¹⁰ NERA och Alvarez & Marsal har även gjort beräkningar av tillgångsbeta baserat på samtliga tillgängliga relevanta värden, som de båda anger är korrekt metod.

NERA ger följande tydliga skäl för att beakta samtliga tillgängliga värden.

"Relying on only one out of five possible weekly return definition[s] (e.g. Friday-Friday) discards useful information. To fully exploit the information contained in the data, we prefer to calculate weekly returns for each day of the week and to average the resulting betas."¹¹

Ei har gett Montell & Partners i uppdrag att bemöta de kommentarer som elnätsföretagen framfört, vilket inkluderar NERA:s och Alvarez & Marsals ovan nämnda kritik (se bilaga 4 till Ei:s yttrande, *Kommentarer till användningen av globalt index och veckovisa avläsningar vid beräkning av kalkylränta för elnätsreglering enligt intäktsramsförordningen för tillsynsperioden 2020–2023* (Montell & Partners 2020-04-20), nedan "**M&P IV**"). Egendomligt nog har Ei angett att det inte framgår tydligt "*vad [nätföretagen] anser ska ligga till grund för de publicerade veckovärden som anges i 25 § intäktsramsförordningen*" (yttrandet s. 14) trots att Montell & Partners uppenbarligen förstått och bemött vad nätföretagen anfört. Myndigheten har dock även anslutit sig och hänvisat till Montell & Partners uppfattning i frågan.

⁹ NERA s. 43.

¹⁰ Se NERA s. 29. Rullande veckovärden för olika dagar illustreras i Figur 3.2. Den största skillnaden på 0,5 innebär att för samma vecka kan olika val av veckodag producerar t.ex. som lägst 0,1 och som högst 0,6 i betavärde (veckovärde).

¹¹ A st.

Enligt M&P IV har Montell & Partners funnit att rullande jämförelser (som beaktar samtliga veckovärden) inte är möjliga "då det skulle innebära att en jämförelse görs upp till fem gånger i veckan i stället för en".¹² Detta skulle enligt Montell & Partners strida mot intäktsramsförordningen. Utgångspunkten att det inte får ske mer än en jämförelse per vecka baseras dock på en analys av definitionen av ordet "veckovis".¹³ Ordvalet "veckovis" förekommer dock inte någonstans i författningstexten eller i Ei R2017:07 (förarbetena till intäktsramsförordningen). En analys av ordet framstår därmed inte som relevant för tolkning av författningstexten i 25 § intäktsramsförordningen.

I R2017:07 förekommer ingen utvecklad diskussion om innebörden av veckovärden.¹⁴ Ei anger i anslutning till en diskussion om mätperioden (tio år i förordningen) att användning av veckovärden dels har stöd i litteratur, dels har använts av myndighetens egna konsulter åren 2011 och 2014.¹⁵ Som angetts ovan omfattar den språkliga innebörden av "veckovärden" potentiellt flera observationer per vecka.

Sammantaget finns inget stöd för Ei:s synsätt att 25 § intäktsramsförordningen enligt sin ordalydelse inte skulle tillåta mer än en avläsning per vecka. Tvärtom uppfattar samtliga ekonomiskt sakkunniga i målet, inklusive Montell & Partners, förordningens ordval "veckovärden" som att det i och för sig möjliggör flera avläsningar per vecka.¹⁶ E.ON menar att författningstexten uppenbart inte innebär att det endast får göras en enda avläsning per vecka. Ei:s tolkning finner heller inget stöd i vedertagna och korrekta ekonomiska metoder.

Det kan vidare noteras att varken ekonomiska metoder eller vilket tillvägagångssätt som bedöms ge det mest robusta eller korrekta resultatet överhuvudtaget berörts i Ei:s argumentation för att endast tillåta en avläsning per vecka. Myndigheten har således underlåtit dels att bemöta väsentliga delar av vad nätföretagen anfört i denna del, dels att redovisa en uppfattning om vad som är metodologiskt riktigt eller ändamålsenligt för beräkningen. E.ON vidhåller och hänvisar till vad som anförts i utveckling av överklagandet om att det är riktigt och lämpligt att beakta alla relevanta data, dvs. alla veckodagar.

Utifrån den felaktiga utgångspunkten att endast en avläsning får ske per vecka enligt författningstexten, har Ei vidare anslutit sig till Montell & Partners uppfattning att värdet som bör användas är den senaste posten för varje vecka, dvs. veckovärden fredag till fredag i normalfallet. Detta innebär som utvecklats ovan och i tidigare inlägga att fyra femtedelar av tillgängliga relevanta veckovärden godtyckligt bortses från. I detta avseende – att betavärdet snedvrids som en följd av att data väljs bort – blir dock resultatet detsamma oavsett om det är fredagen eller någon annan veckodag som väljs. Givet

¹² M&P IV, s. 4.

¹³ M&P IV, s. 3.

¹⁴ Se E2017:07, s. 76.

¹⁵ A st.

¹⁶ Se M&P IV, s. 4.

Ei:s utgångspunkt att ett urval ska göras – vilket alltså är felaktigt enligt E.ON – har bolaget ingen synpunkt på valet av fredagar i sig.

3.6.5 Filtrering och justering

Bestämmelsen i 25 § intäktsramsförordningen anger att bestämningen av tillgångsbeta ska utgå från "ett genomsnitt av jämförelseföretagens aktiekursutveckling i förhållande till ett globalt aktiemarknadsindex", "publicerade veckovärden och aktuella skattesatser". Vidare framgår att dataperioden ska vara tio historiska år närmast före beslutet om en intäktsram. Enligt formlerna i bilaga 2 till intäktsramsförordningen ska tillgångsbeta beräknas genom att konvertera aktiebete med *Hamadas formel*.

Ei anger i sitt yttrande att 25 § intäktsramsförordningen inte "...anger något om att justeringar av observationer [*sic!*¹⁷] ska göras" (yttrandet s. 15).

I ljuset av det citerade stycket i punkten 3.6.1 ovan torde frånvaron av en entydig instruktion leda till slutsatsen att Ei har en viss frihet att välja beräkningssätt för tillgångsbeta inom ramen för ellagens förarbeten och praxis, dvs. enligt vedertagna ekonomiska metoder. Detta är den korrekta tolkningen av 25 § intäktsramsförordningen enligt E.ON:s mening.

Ei förefaller dock i stället uppfatta frånvaron av en uttrycklig instruktion som ett hinder mot att beakta ekonomiska metoder. Myndighetens slutsats är att intäktsramsförordningen inte ger utrymme att tillämpa vedertagna metoder i beräkningen, vare sig det i svensk praxis etablerade R^2 -filtret, som rekommenderats av myndighetens egen konsult och även tillämpas av Alvarez & Marsal, eller den modernare Vasicek-justeringen som används av flera andra europeiska tillsynsmyndigheter och förordas av NERA.

Myndigheten för vidare ett egenartat resonemang om att intäktsramsförordningen pekar ut att ett globalt index ska användas vid beräkningen av betavärden, vilket ökar antalet observationer med lågt förklaringsvärde i dataunderlaget. Ei förefaller mena att intäktsramsförordningens ordalydelse därför utesluter att värden får rensas eller justeras (yttrandet s. 15). Detta står förstas inte att utläsa någonstans i författningstexten. Som påtalats av samtliga av de ekonomiskt sakkunniga i målet är sambandet i vedertagen ekonomisk teori och metod det direkt motsatta: ju fler felkällor och/eller punkter med lågt förklaringsvärde desto *viktigare* är det att filtrering och justering sker. Val som sänker kvalitén på dataunderlaget (såsom valet av ett globalt index) talar således med styrka *för* att tillämpa vedertagna metoder för att öka kvalitén på underlaget, resultatet eller båda, såsom filtrering och justering.

Det enda som uttryckligen framgår av 25 § intäktsramsförordningen om ekonomiska eller matematiska metodval är att det regulatoriska aktiebetevärdet ska utgöra ett genomsnitt av jämförelseföretagens betavärden.¹⁸ Som

¹⁷ Begreppet *justering* syftar på formler (såsom Bloom/Blumberg och Vasicek) vilka tillämpas på betavärdet. När observationer (datapunkter) med ett lågt förklaringsvärde rensas kallas det rätteligen *filtrering*.

¹⁸ Bestämmelsen hänför sig även till "*aktiekursutveckling i förhållande till index*". Detta beskriver dock vad aktiebete är, inte en beräkningsmetod för att bestämma dess värde.

även Ei konstaterat ges ingen indikation på om filtrering eller justering ska inkluderas i beräkningsmetoden. Detsamma gäller även andra aspekter av betaberäkningen. Till exempel har samtliga av de ekonomiskt sakkunniga som åberopats i förevarande mål beräknat aktiebета genom en regressionsanalys. Detta följer av vedertagna ekonomiska metoder och förordningens förarbeten men inte av en uttrycklig instruktion i författningstexten. Samtliga av de ekonomiskt sakkunniga har vidare rekommenderat att bearbeta råbetavärden ytterligare med vedertagna metoder för att få ett bättre slutligt beräkningsresultat (för att minska snedvridning till följd av icke representativa värden i underlaget). Det är svårt för E.ON att tillgodogöra sig varför Ei tycks mena att de ekonomiska sakkunniga enligt förordningen får göra motiverade val av beräkningsmetod i det ena fallet men inte i det andra.

I Ei R2017 förklaras valet av analysmetod för tillgångsbeta bl.a. med vad som är vedertagna ekonomiska metoder och vad som godtagits vid tidigare beräkningar av kalkylränta för svenska nätföretag.¹⁹ Rapporten hänvisar särskilt till Ernst & Youngs beräkning inför tillsynsperioden 2016–2019.²⁰ Det är därför relevant att notera att även Ernst & Young 2015 tillämpade R²-filter och då angav att detta är "*praxis*".²¹ Vidare anger Ei R 2017:07 att Ei inte anser att betavärden ska justeras med s.k. Bloomberg-metod dels eftersom "*elnätsföretagens betavärde [...] inte rör sig i riktning mot genomsnittet på aktiemarknaden*", dels med hänvisning till utfall i tidigare prövningar.²² Det sägs inget i rapporten om andra beräknings- och justeringsmetoder. Hänvisningen till domstolsavgöranden torde syfta på kammarrättens domar i mål nr 61–14 m.fl., i vilka domstolen fann att åberopad expertis hade olika uppfattningar och att det vid sammanvägning av utlåtandena inte kunde anses *visat i målen* att Bloomberg-justering av betavärden för nätföretag var vedertaget.²³ Förarbetena ger således *inget* stöd för att som Ei gör förkasta tidigare använda eller nya vedertagna metoder, inklusive R²-filter – snarare tvärtom. Hänvisningen till *praxis* talar för att frånvaron av instruktioner, om något, innebär att tillgångsbeta ska beräknas med ett vid var tid lämpligt tillvägagångssätt, och därmed kan följa med i utvecklingen av ekonomiska metoder om dessa förändras. En sådan tolkning vore även i linje med ellagens förarbeten.²⁴

Enligt E.ON:s mening är frågan om filtrering och justering endast i andra hand en fråga om tolkning av författning och i första hand en utpräglad ekonomisk metodfråga. Det är därför anmärkningsvärt att Ei, även i denna del, författat sitt svar till synes utan att involvera sina ekonomiskt sakkunniga och

¹⁹ Ei R 2017:07, s. 76.

²⁰ A.a.

²¹ EY (2015), s. 10 – citerat i E.ON:s utveckling av överklagandet, se fotnot 54.

²² Ei R 2017:7, s. 76–77.

²³ Avgörandet behandlas i E.ON:s utveckling av överklagande punkt 5.4.1. Utgången blev densamma för tillsynsperioden 2016–2019. För den perioden var dock metodvalet styrt av Ei för myndighetens ekonomiskt sakkunniga, som fått en uttrycklig instruktion att inte använda Bloomberg-justering.

²⁴ Se t.ex. prop. 2009/10:141, s. 79.

därtill utan att i sak bemöta vad E.ON anfört om metodologiska felaktigheter i myndighetens sätt att beräkna betavärdet.

E.ON noterar särskilt att Ei:s egen konsult, Montell & Partners, ännu en gång förordat sedvanlig R²-justering i samband med sin uppdaterade beräkning av tillgångsbeta.²⁵ Myndigheten har inte heller kommenterat detta i sak.

När det gäller den ekonomiska metodfrågan vidhåller E.ON och hänvisar till vad som anförts i utveckling av överklagandet samt (i synnerhet) av NERA och Alvarez & Marsal i frågan.

Sammantaget är det tydligt att det *inte* är förenligt med vedertagna metoder att, som Ei förordar, använda samtliga ojusterade rå-betavärden. Det finns olika vedertagna metoder för filtrering och/eller justering av betavärden, vilka är förenliga med intäktsramsförordningens ordalydelse och i vart fall i nu aktuella ekonomiska läge ger likartade resultat (se punkten 3.6.7 nedan). Ei:s tolkning av intäktsramsförordningen är inte en nödvändig följd av ordvalet i 25 § intäktsramsförordningen, och tolkningen bör inte väljas i första hand då den är uppenbart felaktig logiskt och ekonomiskt.

3.6.6 Skattesatser vid omvandling från aktiebeta

Bestämmelsen i 25 § intäktsramsförordningen föreskriver enligt ordalydelsen att beräkningen av betavärden "...ska utgå från publicerade veckovärden och aktuella skattesatser för jämförelseföretagen".

Ei har valt att endast beakta gällande skattesats vid tidpunkten för Montell & Partners beräkningar (2018). Trots nätföretagens kritik vidhåller myndigheten sitt eget tillvägagångssätt och anger i yttrandet, som enda motivering därtill, att "[det enligt Ei är] bäst kopplat till intäktsramsförordningens ordalydelse 'aktuell skattesats [sic]²⁶'" (yttrandet s. 15). E.ON vidhåller att Ei:s tolkning av intäktsramsförordningen är felaktig.

Det är nätföretagens uppfattning att intäktsramsförordningen lämnar utrymme att beakta respektive års skattesatser, vilket även är korrekt tillämpning av Hamadas formel till skillnad från Ei:s tolkning. E.ON har redogjort närmare för detta i bolagets utveckling av överklagandet punkt 10.4.4.

Med hänsyn till den tydliga inriktningen på nätföretagens kritik, är det i sig anmärkningsvärt att Ei svarat på överklagandena utan att göra någon ansats att förankra sitt förordade tillvägagångssätt i ekonomisk teori och metod, till synes även utan att konsultera ekonomisk expertis. Enligt E.ON:s mening är det tydligt – och det är även oemotsagt av Ei – att enligt vedertagna ekonomiska metoder ska respektive års betavärden justeras med respektive års skattesats för berörda jämförelseföretag. Myndighetens behandling av frågan om skattesatser även visar att Ei tom. på denna detaljnivå *inte* anser sig ha

²⁵ M&P III, s. 11.

²⁶ Ei har återgett lagtexten felaktigt i sitt yttrande: 25 § första stycket andra meningen intäktsramsförordningen hänför sig till "aktuella skattesatser" och inte till "aktuell skattesats" som Ei angett.

erforderligt beslutsutrymme för att ta till sig och följa vedertagen ekonomisk teori eller beakta vad som sägs av ekonomiska experter.

NERA har redovisat att vid jämförelser med utländska företag behövs en justering för de berörda företagens skattesatser och skuldsättning för betavärdet inte ska bli snedvridet av olikheter hänförliga till rent nationella förhållanden som beskattning.²⁷ Det är därvid metodologiskt korrekt att använda samma skattesats som haft en påverkan på betavärdet som justeras, dvs. skattesatsen från samma tidpunkt eller period som det framräknade betavärdet.²⁸

Gällande Ei:s val att använda (endast) 2018 års skattesatser har NERA bl.a. angett följande.

*"Combining equity betas and tax rate from different points in time is methodologically incorrect, because market participants base their investment decision on the current tax rate. Hence, the price data from which equity betas in a particular year are estimated reflects that year's tax rate. The equity beta for a given company in a given year would have been different, if the tax rate had been different. [...the] use of the 2018 tax for a ten-year period in which tax rates were repeatedly adjusted is inappropriate."*²⁹

Enligt NERA är den naturliga ekonomiska tolkningen av skrivningen i 25 § intäktsramsförordningen att använda respektive års skattesats i enlighet med vedertagen metod.³⁰

I Ei R2017:07 anges att eftersom tillgångsbeta härleds från aktiebetavärden i jämförelseföretag behöver man välja en hävstångsformel för att ta hänsyn till skuldsättningens effekt på den finansiella risken i bolagen.³¹ Av de olika hävstångsformler som kan användas, väljer rapporten *Hamadas formel* med motiveringen att formeln är enkel, vanlig enligt ekonomisk litteratur, samt etablerad då den används av flera europeiska tillsynsmyndigheter och även använts tidigare tillsynsperioder.³² Hänvisningen till nyssnämnda källor ger ytterligare stöd för att författningstexten bör tolkas i ljuset av relevanta ekonomiska metoder och tolkningen bör följa dessa. Även ellagen, dess förarbeten och praxis talar med styrka för att så långt som möjligt tolka underordnade författningar så att beräkningar och resultat är i linje med vedertagna ekonomiska metoder och marknadens krav.³³

Ei tycks mena – utan att ange något egentligt stöd för detta – att ordvalet *"aktuell"* innebär en otvetydig instruktion att enbart gällande skattesats vid

²⁷ NERA, s. 34.

²⁸ A.a. s. 34–35.

²⁹ A.a. s. 35.

³⁰ A st.

³¹ Ei R2017:07, s. 74.

³² A.a., s. 74–75.

³³ Se 5 kap. 1 § ellagen och se t.ex. prop. 2009/10:141 s. 79.

beräkningstillfället får beaktas. Även detta är felaktigt. Svenska Akademiens ordlista (2009) anger att "aktuell" kan syfta på

- [vad] som (nödvändigtvis) tilldrar sig uppmärksamhet vid det givna tillfället,
- [vad] som finns i medvetandet vid det givna tillfället eller
- [vad] som planeras för närvarande.

Den riktiga utgångspunkten för att *språkligt* tolka "aktuella skattesatser" är således att fråga sig vilka skattesatser som tilldrar sig uppmärksamhet eller finns i medvetandet i sammanhanget. Utan förkunskap om ekonomisk teori gällande betavärden och Hamadas formel är det möjligt att bestämmelsen framstår som tvetydig eller oklar om vilka skattesatser som avses (men däremot inte som tydlig på det sätt Ei angett). Givet att metodbestämmelserna i intäktsramsförordningen syftar till att beskriva och författningsreglera en ekonomisk metod, är det dock relevant att beakta hur bestämmelsen tolkas av ekonomisk expertis. De ekonomiskt sakkunniga i förevarande mål har samstämmigt och entydigt angett att skattesatserna från hela den undersökta tioårsperioden framstår som den logiska och metodmässigt enda riktiga tolkningen.

Sammantaget är Ei:s tolkning av intäktsramsförordningen felaktig ur både språklig och metodologisk synvinkel. Den leder också till ett felaktigt beräkningsresultat.³⁴ Det finns inte stöd för annat än att uttrycket "aktuella skattesatser" i 25 § intäktsramsförordningen hänger samman med de "publicerade veckovärdena" i samma mening och ska inhämtas från samma period som dessa.

3.6.7 Tillgångsbeta ska åsättas värdet 0,39

Nätföretagen har visat att inom de ramar som följer av utformningen av 25 § intäktsramsförordningen kan olika vedertagna ekonomiska metoder användas för att bestämma tillgångsbeta till ett värde på 0,39. Resultatet stöds av NERA:s rapport inkluderande omfattande verifiering av betavärdet med alternativa specifikationer (se E.ON:s inlaga 10.4) och av A&M II. Även Ei:s konsultrapporter M&P II och M&P III stödjer att tillgångsbeta, beräknat med vedertagna metoder som Montell & Partners konsekvent rekommenderat, bör åsättas ett värde som t.o.m. är högre än 0,39. I M&P III anges tillgångsbeta till ett intervall från 0,32 (genomsnitt av rå-betavärden) till 0,46 (efter R²-filter enligt Montell & Partners rekommendation, båda värdena se M&P III, s. 13).

E.ON vidhåller att, om förvaltningsrätten finner att metodbestämmelserna ska tillämpas, tillgångsbeta i vart fall ska fastställas till minst 0,39 av de skäl som angetts i E.ON:s inlaga och ovan.

3.7 **Nettoskuldsättningsgrad**

Montell & Partners har funnit att nettoskuldsättningsgraden ska ändras till 44 procent (se beräkning och sammanställning redovisad i M&P III, s. 9). Netto-

³⁴ NERA s. 35, A&M II, s. 11.

skulden för jämförelseföretagen baseras på uppgifter som Montell & Partners inhämtat från jämförelseföretagens årsredovisningar.

E.ON har inga synpunkter på den nya beräkningen av nettoskuldssättningsgrad med beaktande av sex jämförelseföretag.

Det noteras att NERA har identifierat åtta relevanta jämförelseföretag (utöver de fem företagen som Ei angett i besluten och C.N. Transelectrica, har NERA även pekat ut Iberdola och Endesa). Ei har varken kommenterat NERA:s angivande av jämförelseföretagen Iberdola och Endesa i Ei:s inlägga eller låtit Montell & Partners ta fram data om dessa jämförelseföretag.

För fullständighets skull ger E.ON därför in bifogade sammanställning (upprättad av NERA) av nettoskuldssättningsgrad inkluderande samtliga åtta jämförelseföretag, se Bilaga 4.

Nettoskulden i NERA:s beräkningar baseras på uppgifter i Bloombergs ekonomiska databaser. För vissa jämförelseföretag skiljer sig därför den av NERA angivna nettoskuldssättningsgraden i bifogad sammanställning något från motsvarande värde i M&P:s sammanställning. Med anledning härav får E.ON notera att båda sätten att beräkna nettoskuldssättningsgrad är möjliga och vedertagna – och i detta fall dessutom ger snarlika resultat. Det görs alltså *inte* gällande genom ingivande av NERA:s sammanställning av nettoskuldssättningsgraden att det föreligger fel i M&P:s sammanställning eller att M&P:s sammanställning är baserad på felaktiga metoder eller uppgifter, i den mån som det förekommer avvikelser mellan de båda bilagorna.

3.8 Raseringskostnader

Ei har anfört att raseringskostnader inte ska ingå vid beräkning av intäktsramen, varken som en kapitalkostnad eller som en löpande påverkbar kostnad (Ei:s inlägga s. 31).

Som E.ON uppfattar myndighetens inställning är det ostridigt att bolaget har haft faktiska och motiverade kostnader för raseringar, vilka inte beaktats på något sätt vid beräkningen av E.ON:s intäktsramar.

Frågan som förvaltningsrätten har att bedöma är således om det kan anses förenligt med ellagen att E.ON:s kostnader i nätverksamheten inte ersätts i detta avseende. E.ON vidhåller att Ei:s bedömning avseende raseringskostnader inte är förenlig med 5 kap. 1 § ellagen och att bolagets löpande påverkbara kostnader – och därmed intäktsramarna – ska höjas med hänsyn till raseringskostnaderna. Kostnaderna är verkliga och inte obetydliga.

3.8.1 E.ON har verkliga raseringskostnader som inte kompenseras

Ei har anfört att anledningen till att raseringskostnaderna inte ersätts är att kapitalkostnader i nätverksamhet beräknas enligt en schablon som bygger på nuanskaffningsvärden, vilket bl.a. innebär att man "utgår från att anläggningar byggs på terräng där det inte tidigare funnits någon elanläggning" (Ei:s inlägga s. 31). Myndigheten anför vidare att schablonen utgår från att nätföretagen har typiska kostnader vid nyetablering, som företagen "slipper" när de gör reinvesteringar i befintliga anläggningar, såsom miljökonsekvensbeskrivning, markavtal och förberedelser av ledningsgatan.

Raseringskostnader avser kostnader som uppstår i samband med rivning (rasering) av anläggningar vid utrangering och/eller reinvesteringar. Det är ostridigt att raseringskostnader inte ingår i de s.k. normvärden som Ei lägger till grund för beräkning av kapitalbasen. E.ON har inte heller gjort gällande att beräkningsgrunderna för kapitalbasen bör ändras så att raseringskostnader ingår däri. Tvärtom gör bolaget gällande att raseringskostnader bör beaktas inom ramen för löpande påverkbara kostnader eftersom de är en verklig kostnad i nätverksamheten som uppkommer med eller utan samband med reinvestering och inte ingår som en del av kapitalbasen.

Ei har vidare anfört att eftersom raseringskostnader inte ingår i kapitalbasen skulle elnätsföretag få dubbel kompensation om kostnaderna inkluderades vid beräkning av intäktsramen som en löpande kostnad (Ei:s inlaga s. 31).

Detta resonemang är felaktigt. En dubbelkompensation skulle kunna uppkomma om det var möjligt att inkludera raseringskostnader i kapitalbasen och som en löpande kostnad. Det är per definition inte fråga om dubbelkompensation om raseringskostnader beaktas antingen som kapitalkostnad eller som en löpande kostnad. När kostnaderna – som nu är fallet för E.ON – inte inkluderas som kapitalkostnad och inte heller som en löpande kostnad är det däremot tydligt att det berörda företaget underkompenseras.

Ei anför dock också att nätföretag "får täckning för raseringskostnader inom ramen för kapitalbasberäkningen" (Ei:s inlaga s. 32). Detta torde syfta på myndighetens resonemang om att de schabloniserade nuanskningsvärdena beräknas med beaktande av kostnadsposter som Ei menar att företagen inte har vid reinvesteringar.

Det är riktigt att kalkylerna och framförallt planeringen delvis ser annorlunda ut vid reinvesteringar än när E.ON uppför en ny ledning på orörd mark. Ei:s påstående om att detta innebär betydande kostnadsbesparingar för nätföretag, som uppväger raseringskostnaderna, är emellertid felaktigt och enbart grundat på spekulation från myndighetens sida. Ett tydligt exempel härpå är antagandet att man kan "spara in" kostnader för miljökonsekvensbeskrivning eftersom en sådan redan gjorts när den befintliga ledningen lades ner. För det första har elledningar en livslängd på flera tiotals år – det framstår som ett minst sagt optimistiskt antagande att en miljökonsekvensbeskrivning upprättad när ledningen lades ner alltså är användbar och räcker för att uppfylla gällande krav när det långt senare uppkommer behov av att byta ut ledningen. För det andra kan noteras att utbyte av ledningar och andra anläggningsdelar ofta sker i nära samband med arbetet med att modernisera och förbättra näten. Till exempel blir det ofta aktuellt med rasering av luftledningar, eftersom dessa behöver ersättas med markledningar för ökad säkerhet och driftsäkerhet i näten. Detta leder till nya överväganden om ledningssträckningen och justeringar, eftersom markkablar till skillnad från luftledningar är väl lämpade att läggas under väg. Varken historiska miljökonsekvensbeskrivningar, befintliga markavtal eller tidigare röjda ledningsgator är då till nytta för ersättningsanläggningen. Vidare, även om E.ON inte ersätter ledningar och anläggningar har bolaget en skyldighet att ta bort ledningar som är föråldrade eller av andra skäl inte används. Det kan alltså uppkomma kostnader för raseringar utan samband med investeringar som ökar kapitalbasen och utan att E.ON får

möjlighet att tillgodogöra sig några hypotetiska ”besparingar” av nyanläggningskostnader som Ei menar skulle kompensera för raseringskostnaderna.

Som anförts i E.ON:s inlägga punkten 11.3, ingår inte heller raseringskostnader i de historiska kostnaderna som Ei använder för att bestämma löpande påverkbara kostnader. Detta beror på att E.ON aktiverat raseringskostnader uppkomna under perioden 2014–2017 (basårsperioden). Eftersom raseringskostnaderna angetts som investeringar i E.ON:s redovisning inkluderas de inte som löpande kostnader i Ei:s beräkningsmodell. Det medför emellertid att E.ON:s raseringskostnader, trots att de är en oundviklig och nödvändig verklig kostnad i nätverksamheten, inte ersätts i någon del av intäktsramen.

3.8.2 Raseringskostnaderna är inte obetydliga

Ei har vidare anført att avvikelser från myndighetens modell för beräkning av löpande påverkbara kostnader ska göras restriktivt enligt praxis. Myndigheten anser att påverkan av de begärda justeringarna på E.ON:s intäktsramar skulle uppgå till som mest cirka 1,32 procent, vilket – enligt Ei:s mening – är en sådan obetydlig påverkan på intäktsramen som enligt praxis inte bör föranleda avsteg från Ei:s modell (Ei:s yttrande s. 32–33).

De av E.ON begärda justeringarna av intäktsramen hänförliga till raseringskostnader uppgår sammanlagt till mer än 200 miljoner kronor. Justeringarna är uppenbarligen *inte* obetydliga för bolaget och har stor betydelse för intäktsramarna i nominella tal.

I Kammarrättens i Jönköping dom den 10 november 2014 i mål nr 101–14 (Vallentuna-målet) prövades en begäran av Elverket Vallentuna AB om att intäktsramen skulle ökas med hänsyn till en förväntad kostnadsökning från basårsperioden 2006–2009 till tillsynsperioden 2012–2015. Enligt Elverket Vallentuna AB skulle företaget underkompenseras för verkliga kostnader dels eftersom det var verksamt i en snabbt växande kommun, dels på grund av pågående omfattande arbete med förbättrat underhåll m.m. som påbörjats efter basårsperioden. Den begärda ökningen av intäktsramen uppgick endast till 2 miljoner kronor per år, eller cirka 1,7 procent av företagets intäktsram på drygt 115 miljoner kronor.

Kammarrätten uttalade att hänsyn till individuella avvikelser inte bör behövas om inte den förändrade beräkningen har stor påverkan på nätföretagets intäktsram. Hänsyn till en förväntad ökning av kundunderlaget behövde inte vara orimligt att ta, men i detta fall ansåg kammarrätten inte att det kommit fram tillräckliga skäl för att motivera ett avsteg från schablonen. Det kan även noteras att avvikelser från schablon i detta fall utgjordes av en höjning baserat på företagets prognos om framtiden. I detta fall argumenterar Ei för att bortse helt från E.ON:s verkliga historiska kostnader enkom för att de aktuella kostnaderna faller utanför myndighetens schablon så som de har tagits upp i bolagets ekonomiska redovisning.

E.ON vill här framhålla att det aldrig uttryckligen angetts – och inte heller är rimligt eller logiskt – att frågan om påverkan på intäktsramen är ”stor” ska bedömas baserat på enbart hur den begärda ändringen procentuellt förhåller sig till den meddelade intäktsramen, vilket emellertid är det enda avseendet

där Elverket Vallentuna AB:s begäran framstår som jämförbar med E.ON:s nu aktuella yrkande.

Som anförts ovan är E.ON:s raseringskostnader verkliga, nödvändiga, omfattande i nominella tal, och ersätts inte genom de schablonmässiga beräkningarna av intäktsramen, varken som en kapitalkostnad eller som en löpande kostnad. E.ON:s raseringskostnader är mer än 100 gånger så stora som den begärda justeringen av Elverket i Vallentuna AB.

Ei har även hänfört sig till förvaltningsrättens dom den 11 december 2013 i mål nr 7985–11 (C4 Elnät AB). I det fallet begärde nätföretaget en ökning av intäktsramen med hänsyn till att den s.k. mätarreformen 2009, i slutet av basårsperioden, medfört ökade kostnader för företaget. Förvaltningsrätten konstaterade att mätarreformen påverkat alla nätföretag och därmed inte var att anse som ett skäl för att öka intäktarmen för ett enskilt nätföretag.

Mätarreformen var en lagändring som medförde dels engångskostnader, dels en ökning av löpande kostnader för alla nätföretag. De löpande kostnaderna har flutit in i intäktsramarna, dock med en viss eftersläpning eftersom de inte realiserats inom basårsperioden 2006–2009. Förvaltningsrättens överväganden i mål nr 7985–11 avser således en engångshändelse som orsakat en tillfällig diskrepans mellan underlaget för den schablonmässigt beräknade kostnaden och den verkliga kostnaden i nätverksamhet. Raseringskostnader är inte en tillfällig händelse utan de uppkommer löpande i verksamheten. Liksom mätarreformen påverkar behovet av rasering alla nätföretag. I motsats till kostnader för elmätare och mätning i C4 Elnät AB:s fall, är det avgörande för att E.ON:s raseringskostnader inte beaktas i Ei:s beräkning hur kostnaderna tagits upp i bolagets redovisning. Det är alltså inte riktigt, som Ei:s jämförelse antyder, att alla nätföretag nödvändigtvis inte får täckning för raseringskostnader i sina löpande påverkbara kostnader. Vad Ei anført om att raseringskostnader uppkommer för alla nätföretag innebär således inte att de båda fallen är jämförbara och utgör inte skäl mot bifall till E.ON:s yrkande.

3.8.3 Sammanfattning

Om korrigerings av raseringskostnader inte sker på sätt som E.ON har begärt för tillsynsperioden 2020–2023 medför detta att E.ON:s kostnader för att rasera äldre anläggningar varken kompenseras genom de normvärden som bygger upp kapitalbasen eller genom att de räknas in i historiska löpande kostnader som utgör underlag för bolagets påverkbara kostnader enligt Ei:s modell. Det innebär således att E.ON tilldelas intäktsramar som inte ger täckning för raseringskostnader. Ei saknar helt belägg för sina påståenden att denna brist i intäktsramen på något sätt uppvägs genom att nätföretag överkompenseras för andra kostnader i kapitalbasen.

E.ON kommer därmed inte få skälig ersättning för nödvändiga kostnader i nätverksamheten. Detta är inte förenligt med 5 kap. 1 § ellagen.

Bristen i intäktsramen och E.ON:s begärda tillägg har en stor påverkan på E.ON:s intäktsramar – som anförts ovan mer än 200 miljoner kronor. Skillnaden är av sådan betydelse att den klart motiverar det av E.ON yrkande tillägget avseende löpande påverkbara kostnader.

4 GRUND FÖR TILLÄGGSYRKANDE – AVBROTTSERSÄTTNING

I de överklagade besluten har Ei för första gången fastställt belopp avseende avbrottsersättning som ska beaktas i intäktsramen. Myndigheten har fastställt kostnaden till noll (0) kr med motiveringen att det inte är känt vilka avbrott som kommer att inträffa under tillsynsperioden (besluten s. 16). Ei:s beslut innebär således att avbrottsersättningar i realiteten *inte* beaktas när intäktsramarna fastställs i förhand. Detta strider mot ellagen, och utgör därtill en sakligt omotiverad särbehandling av avbrottsersättningar i förhållande till andra löpande påverkbara kostnader.

Vidare framgår av Ei:s beslut att myndigheten har fastställt kriterier för att framtida utbetalda avbrottsersättningar ska beaktas när de rapporteras efter tillsynsperiodens slut (se besluten s. 14–16). Ellagen ger inte stöd för att bortse från kategorier av kostnader helt eller delvis, som Ei därigenom gjort i besluten. Myndighetens rättstillämpning skapar felaktiga incitament vid förebyggande och hantering av avbrott, och de av Ei angivna skälen för att inte beakta avbrottsersättningarna i sin helhet utgör en upprepning av felaktiga resonemang som redan bemötts i förarbetena (se prop. 2017/18:227 s. 49).

Vattenfall har utvecklat grunderna för att avbrottsersättningar ska beaktas i förhandsregleringen och i sin helhet i mål 9779–19 m.fl., varvid bolaget visat och förklarat regleringens innehåll samt avsedda och faktiska effekter, och att Ei:s påståenden i detta avseende är direkt felaktiga. E.ON ansluter sig och hänvisar till vad som anförs i Vattenfalls inlagor som grund för att Ei:s beslut ska upphävas och återförvisas för att bestämma intäktsramar med beaktande av historiska kostnader för avbrottsersättningar i dess helhet (se särskilt Vattenfalls inlaga avsnitt V, samt Vattenfalls inlaga II avsnitt IV).

5 HANDLÄGGNINGSFRÅGOR

5.1 Förhandsbesked

När det gäller Ei:s synpunkter på frågan om behov av förhandsavgörande från EU-domstolen hänvisas till vad som anförts i Ellevios inlaga II, avsnitt 9. E.ON anser således inte att det är påkallat att begära förhandsavgörande från EU-domstolen.

5.2 Muntlig förhandling

E.ON avser inte begära muntlig förhandling i målen.

Som ovan

Mikael Wärnsby

Sara Andersson

CONFIDENTIALITY

Our clients' industries are extremely competitive, and the maintenance of confidentiality with respect to our clients' plans and data is critical. NERA Economic Consulting rigorously applies internal confidentiality practices to protect the confidentiality of all client information.

Similarly, our industry is very competitive. We view our approaches and insights as proprietary and therefore look to our clients to protect our interests in our proposals, presentations, methodologies, and analytical techniques. Under no circumstances should this material be shared with any third party without the prior written consent of NERA Economic Consulting.

Qualifications, assumptions, and limiting conditions

This model is for the exclusive use of the NERA Economic Consulting client named herein. This model is not intended for general circulation or publication, nor is it to be reproduced, quoted, or distributed for any purpose without the prior written permission of NERA Economic Consulting. There are no third-party beneficiaries with respect to this model, and NERA Economic Consulting does not accept any liability to any third party.

Information furnished by others, upon which all or portions of this model are based, is believed to be reliable but has not been independently verified, unless otherwise expressly indicated. Public information and industry and statistical data are from sources we deem to be reliable; however, we make no representation as to the accuracy or completeness of such information. The findings contained in this model may contain predictions based on current data and historical trends. Any such predictions are subject to inherent risks and uncertainties. NERA Economic Consulting accepts no responsibility for actual results or future events.

The opinions expressed in this report are valid only for the purpose stated herein and as of the date of this model. No obligation is assumed to revise this model to reflect changes, events, or conditions, which occur subsequent to the date hereof.

All decisions in connection with the implementation or use of advice or recommendations contained in this model are the sole responsibility of the client. This report does not represent investment advice nor does it provide an opinion regarding the fairness of any transaction to any and all parties. In addition, this model does not represent legal, medical, accounting, safety, or other specialized advice. For any such advice, NERA Economic Consulting recommends seeking and obtaining advice from a qualified professional.

Date: 25 August 2020

© NERA Economic Consulting

Background

Following the report "Economic Assessment of the Swedish Energy Markets Inspectorate's Beta-Determination for Electricity Network Operators 2020-2023" (25 February 2020) by NERA Economic Consulting ("NERA", "we") and the Ei's response thereto, E.ON has commissioned NERA to calculate the net debt ratio for all comparator companies identified in our report.

Using data from Bloomberg for the period 2009-2018 and the companies Red Electrica, Elos, Redes Energias Nacionales (REN), National Grid, C.N. Transelectrica, Iberdola and Endesa, we have calculated the average net debt ratio.

Summary

NERA has found that the net debt ratio (average for all eight companies and the 2009-2018 period) is 43%.

Net Debt Share

Year	Terna	Red Electrica	Elia	REN	National Grid	Trans- electrica	Iberdrola	Endesa	Average
2018	45%	36%	53%	62%	47%	-8%	45%	20%	37%
2017	45%	37%	46%	64%	39%	-17%	43%	19%	34%
2016	48%	36%	48%	64%	41%	-11%	42%	18%	36%
2015	48%	38%	52%	63%	41%	2%	39%	18%	38%
2014	49%	40%	54%	64%	41%	24%	42%	6%	40%
2013	50%	50%	59%	69%	44%	47%	51%	9%	47%
2012	51%	54%	57%	69%	46%	47%	55%	25%	51%
2011	46%	53%	58%	65%	49%	38%	49%	22%	47%
2010	40%	45%	62%	60%	56%	44%	49%	36%	49%
2009	44%	45%	65%	54%	61%	53%	53%	44%	52%
Average	47%	43%	55%	63%	46%	22%	47%	22%	43%

Source: NERA analyses based on Bloomberg data. Calculated as: Net Debt Share = Net Debt / (Net Debt + Equity)

Average:	43%
-----------------	------------